

tweede, dat de beschuldigde zonen niet voor de vergadering zijn gebracht.

Herodes' aanklacht was fel maar wist geen bewijzen van de poging tot vadermoord te leveren. De eigen brieven van zijn zoons bewezen slechts de vluchtpoging. Weer wijst Herodes er op dat en de natuur en de keizer hem de vrije hand gaven om als koning naar goeddunken te handelen. Daarom vroeg hij geen veroordeling maar een ja-woord op eens vaders gerechtvaardigde toorn, dit met een beroep op de wet uit Deuteronomium ⁶⁰⁾, dat wanneer een vader zijn weerspannige zoon tot de oudsten brengt, deze hem zullen stenigen ⁶¹⁾.

⁶⁰⁾ Deut. 21 : 18.

⁶¹⁾ Τὸ δὲ τελευταῖον εἰπὼν ὅτι καὶ τῇ φύσει καὶ τῇ Καίσαρος δώσει τὴν ἐξουσίαν αὐτὸς ἔχοι, προσέθηκε καὶ πατριον αὐτῷ νόμον, ὃς ἐκέλευεν εἰ τοῦ κατηγορήσαντες οἱ γονεῖς ἐπιθεῖεν τῇ κεφαλῇ τὰς χεῖρας, ἐπάνογκες εἶναι τοῖς περιεστῶσι βάλλειν καὶ τοῦτον ἀποκτείνειν τὸν τροπον. Flavius Josephus, Joodse Oudheden 16. 11. 2. ed. Naber, Leipzig 1893, Vol. LV. (Tenslotte voerde hij aan, nadat hij de aanwezigen er nogmaals aan had herinnerd, dat hij zowel in zijn positie van vader als door de volmacht van de keizer, vrij over zijn zonen kon beschikken — dat er bij zijn volk van oudsher een wet bestond, die voorschreef dat, wanneer een vader zijn handen legde op een beschuldigde zoon, de omstanders hem mochten (moesten? — V.) stenigen. Vert. M. A. Beek.)

Is deze interpretatie van dit Mozaisch wetsvoorschrift juist? S. R. Driver, International Critical Commentary, Deuteronomy, Edinburgh 1895, meent dat het de taak was van de oudsten der stad kennis te nemen van vergripen tegen stam- en familierecht. De oudsten komen voor in bijna iedere periode van de geschiedenis van Israël en treden soms op als vertegenwoordigers van het volk als geheel (vgl. Ex. 3 : 16, 18; 4 : 29; 24 : 1, 14). In Deuteronomium wordt hun een juridische functie toegekend (vgl. Deut. 16 : 18), vooral in de behandeling van halsmisdrijven en familiezaken. Vgl. ook Ruth 4 : 2, 4, 9; 1 Kon. 21 : 8, 11; Jes. 3 : 14. Blz. 233, 247. Herders Bibelkommentar, Die Heilige Schrift II Numeri und Deuteronomium, Freiburg 1955, blz. 418, ziet in dit voorschrift een beperking van het vaderlijk recht op leven en dood. De vader moet, zo hij geen andere uitweg weet, samen met de moeder (verband met Deut. 19 : 15: één getuige) de hulp van de rechter inroepen, en door een formele aanklacht een normaal proces aanvangen. — Met de rechtsopvattingen van die tijd lijkt mij meer in overeenstemming Goldin (titel in noot 5), blz. 166: „It is evident from the Biblical text that the father and the mother made the complaint against their son; they were the sole witnesses; they were also the prosecutors; and their sole statement before the court, without corroboration or substantiation, sufficed to deprive their son of his life. No further investigation or procedure was necessary on the part of the court. In fact, it was mandatory upon the tribunal to order the culprit's execution by stoning after having heard the parent's complaint, for the parent still retained sole authority over his child. Of this power the Mosaic Law did not